

Posamezna številka stane 1 din.

Letna naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Člen Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
pri večkratnem inseriranju primeren popust.
Uredništvo sprejema naročnino, inserate
in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštnina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more
govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.

Rokopisi se ne vračajo.
Nezaprite reklamacije so poštnine proste.
Telefon interurban št. 113.

88. številka.

Maribor, dne 18. junija 1924.

Letnik XVI.

Pogodba z Italijo.

Začetkom tega tedna je bila podpisana pogodba med našo državo in Italijo glede trgovine in plovbe. Pogodba obsega splošni del s prilogi: a) pogodba o uvoznih carinah v kraljevini SHS, b) pogodba o uvoznih carinah v Italiji, c) pogodba o izvoznih carinah iz naše države, d) pogodba o izvoznih carinah iz Italije, e) odredbe, ki se tičejo obmejnega prometa. Te odredbe bodo veljale za obmejne cone, ki se bodo naknadno določile s posebno konvencijo ter ne bodo večje kakor 10 km na obeh straneh. 2. Posebni protokol, s katerim se daje Italiji omejeno pravo plovbe v naših vodah. 3. Zaključni protokol splošnega dela pogodbe.

Obenem sta se izmenjali tudi dve noti, prva, s katero naša vlada izjavlja, da bodo oni dan, ko se objavi nova carinska tarifa, stopile v veljavnost tudi olajšave, predvidene v pogodbi, kakor postavke za blago, ki se iz Italije uvažajo v našo državo. Druga nota izjavlja, da se bodo nadaljevala pogajanja o onih predmetih, ki sedaj niso mogli biti rešeni.

Tarifni del nove trgovinske pogodbe bazira na naši novi carinski tarifi, o kateri pa javnost dosedaj še ni prav ničesar izvedela, kakor tudi ne zainteresirani krogi. V tem delu je vezanih 80 postavk naši novi carinski tarifi in 20 postavk v italijanski carinski tarifi. — Glede uvoza laških vin omenjamo, da se je dovolil samo uvoz medicinskih vin in specialitet, ki se pri nas doma ne producirajo. Vezane carinske postavke veljajo tudi za uvoz najvažnejših naših produktov v Italijo, kakor n. pr. les, živina, meso itd. — Krošnjarjenje je dovoljeno krošnjarjem iz glavarstev Kočevje in Logatec in sicer v Italiji v istem obsegu, kakor je to bilo pred vojno.

Po podpisu pogodbe je trgovinski minister izjavil novinarjem, da je to prva redna trgovinska pogodba, ki jo je sklenila naša država, ter obljubil skorajšnje komunikacije, iz katerih se bo javnost lahko prepričala, kako »umerjena in blaga je zaščita domače industrije« po tej pogodbi. — Kar se tiče prve pogodbe, je to res in zelo žalostno za dobo petih let, ministrova napoved »blage in umerjene« zaščite je pa prav sumljiva. Komunikacije je bil že izdan, pogodba v celoti še pa ni objavljena.

Kar se plovbe tiče, je gotovo, da se je Italiji pripomoglo do neomejenega gospodarstva nad vzhodno jadransko obalo. Italija dobi pravico, da njene ladje plujejo iz ene italijanske luke v drugo, se pri tem dotaknejo enega našega pristanišča ter vzamejo s seboj potnike in blago. Primer: italijanski parobrod odpluje iz Reke in pristane na Sušaku, tu vkrca potnike in blago ter odpluje na Zadar. Iz Zadra pa odpluje v Šibenik ali Split ter tu zopet prevzema blago in potnike nazaj za Zadar. Na ta način bodo italijanske ladje plule ob celi naši obali in če bodo imeli Italijani gosto parobrodsko mrežo, mi z njimi ne bomo mogli konkurirati ter bo naš svet prisiljen, da se od točke do točke svoje obale vozi na italijanskih ladjah pod italijansko zastavo.

Ko imajo Italijani to pogodbo za svoj velik uspeh, je jasno, kaj je pogodba za nas. Značilno je tudi to, da se je začela zelo forsirati, kakor hitro so se pojavili glasovi o krizi Pašičevega kabineta. Mussolini je zahteval, naj se pogodba hitro sklene in to se je tudi zgodilo. Zakaj taka naglica, ko gre pri nas v splošnem vse tako počasi in ko so tudi pogajanja malo poprej še tako slabo napredovala? Gotovo za to, ker je ta pogodba za Italijane zelo dobra, za nas pa slaba. Mussolini se je bal, da ne bi njegovi prijatelji Pašič, Ninčič itd. naglo odstopili, ker je večina narodnega zastopstva nasprotna njihovi politiki, pa se je požuril, da spravi skozi tako ugodno pogodbo, kakoršne nihče razven Pašiča ne bi mogel odobriti v Jugoslaviji.

Ko se je pogodba sklenila, se je italijanski delegat s toplimi besedami zahvalil beograjskim delegatom za »uspešno« sodelovanje pri pogodbi. Eden od naše delegacije je sicer naglašal, da pogodba ne zadovoljuje popolnoma ne ene in ne druge strani, a pri tem se moramo vprašati: Zakaj se je potem sploh in posebej še tako hitro sklepala, če ni nihče zadovoljen? — Ena stran je zadovoljna — in ta je Italija, ki je Pašiču hvaležna že za več uspehov na škodo naših narodnih interesov.

Politične beležke.

PAŠIČ ZOPET PADEL.

Včeraj predpoldne je bil Pašič pri kralju v avdijenci. Popoldne je nato podal demisijo celokupnega kabineta. Kralj je takoj, ko je Pašič podal ostavko, pozval k sebi Ljubo Jovanoviča in nato dr. Davidoviča. Pozval je obadva, naj mu podata načrt za izhod iz krize. Sediti po izjavah merodajnih politikov, krona odklanja Pašič-Pribičevičevo zahtevo po volilni vladi. Ogromna večina odločujočih radikalnih politikov se je odločno postavila na stališče, naj se napravi konec nasilju in krivicam, ki jih uganjajo Pribičevič in Žerjav. Radi tega zahtevajo, da se takoj prekine koalicijska med radikalni in samostojnimi demokrati. Že za danes ali jutri se pričakuje, da bo novo vlado sestavil

Ljubo Jovanovič z eno skupino opozicijskega bloka. Značilno je, da je Pašičeva družina že pred dnevi nenadoma odpotovala v Švico. Te dni se bo skoro gotovo politična situacija razjasnila.

O razpletu krize pišejo beograjske »Novosti«: Ko se je zvedelo, da kralj prihaja, je postala živahnost zlasti v radikalnih vrstah zelo velika. Obe radikalni struji sta pričeli konferirati in menjavati svojo taktiko. Zdi se, da je razmerje med Jovanovičem in Pašičem zelo napeto in se bo koj, ko se bo kriza pričela reševati, videlo, katera grupa ima več nad na uspeh. Jovanovič bo najbrže odločno nastopil, dasiravno vrše nanj velik pritisk in bo imel velike težave, če bo hotel uničiti vse Pašič-Pribičevičeve intrige in namere. Brez dvoma bo imel Jovanovič večino klu ba za seboj. Pričakuje se, da bo tudi ob tej priliki Pribičevič naredil obupne napore, da bi onemogočil koncentracijo in kombinacijo brez samostojnih demokratov. Večes. Wilder je po nalogu Pribičeviča pripravil v notranjem ministru material za denunciacije, ki jih bo porabil Svetozar Pribičevič na dvoru.

Pašičevo posvetovanje z oficirji. Beograjske »Novosti« poročajo, da se je Pašič na Topčideru sestajal z nekaterimi oficirji. Govori se, da išče Pašič v oficirskih vrstah pomoč in podporo za svojo politično akcijo.

Žerjavova agitacija. O postopanju in agitaciji Žerjavovih demokratov v Sloveniji so začeli mnogo razmišljati beograjski politiki in so tudi radikali zelo ogorčeni, ker agitirajo Žerjavovci s parolo: Kdor je proti Žerjavu, je proti kralju in državi!

Zaključitev konvencije z Madžari. Delegacije naše države in Madžarske sta dovršili svoje delo ter za enkrat prišli do sporazuma pri sledečih točkah konvencije med obema državama: 1. konvencija o ekstradiciji, 2. konvencija, ki se nanaša na poedina vprašanja državljankega postopanja in pravnega prava. 3. Sporazum o potnih listih in vizumih. 4. Sporazum o tranzitu in prometu. 5. Sporazum o uporabi postaje Gola. 6. Sporazum o vodah ter o likvidaciji zadržug za zaščito poplavl. 7. Sporazum o obmejnih postajah. 8. Sporazum glede obojestranskega obdavanja. — Konferenca je odložila do prihodnjega zasedanja, ki se bo vršilo v septembru, še nekatera važna vprašanja, formulirana v 13 točkah. Do takrat bodeta obe delegaciji nesporazumne točke še natanko predelali in na skupni konferenci se bo skušal doseči sporazum.

Mala antanta in besarabsko vprašanje. V čeških vladnih listih se razglasa glede besarabskega vprašanja: Kakor Rumunija ni dolžna, da Češko podpira napram Nemčiji in kakor ni obvezna, da stoji Jugoslaviji ob strani v grškem vprašanju, tako tudi Češka in Jugoslavija nista obvezni, podpirati Rumunijo v besarabskem vprašanju, dokler ostane to vprašanje samo rusko-rumunska zadeva. — Druga situacija bi pa nastala, če bi hotela kaka tretja država, n. pr. Ogrska ali Bolgarija, izkoristiti konflikt med Rusijo in Rumunijo. Za ta slučaj je Rumuniji na praški konferenci obljubljeno gotovo varstvo.

Akcija proti Neodvisni delavski stranki. Policajdemokrati so v Neodvisni delavski stranki našli za svoje politične spekulacije potrebno »zaročilo« in temu primerno se vodi tudi akcija proti organizacijam in članom te stranke. Vse na hitro, ne oziraje se na mnogo obstoječih zakonov in po navodilih često prav bujne fantazije ali pa ovađuške zlobe. Opazilo se je, da se pri tej akciji v raznih krajih pušča popolnoma v miru vse one komuniste, ki so s policajdemokrati v raznih zvezah proti opozicijskim strankam, dočim se druge, čisto nedolžne ljudi kar čez noč napravljajo za največje zarotnike. Ko so v Beogradu delali preiskavo v prostorih uredništva »Radnika« in glavnega odbora te stranke, so imeli policajji tako naglo, da so pisma in knjige kar brez zapisnika pobasali v vreče ter jih odnesli. Mnogo preiskav in zaplomb se je izvršilo brez zapisnika in brez navzočnosti lastnikov. Prav značilno je tudi to, da se sedaj zaplenjujejo razne brošure in drugi tisk, ki je že davno šel skozi cenzuro in da se pri tem še celo v samih policijskih razglasih govori o »tajni literaturi.« V kolikor se je ta tajna literatura tudi imenoma navedla, v toliko se je še vedno izkazalo, da je bilo vse to že davno poprej javno tiskano in cenzurirano.

Londonska konferenca.

V sredo se je začela v Londonu konferenca, ki je po številu petnajsta po versailleski mirovni pogodbi ter gotovo med vsemi, ki so se bavile z reparacijskim vprašanjem, najvažnejša. Kakor vse druge, tako se tudi ta konferenca bavi z vprašanjem, koliko mora Nemčija plačati zaveznikom in v prvi vrsti Franciji, a ker so na krmilu Anglije in Francije čisto novi ljudje, svet s posebno pozornostjo in napetostjo pričakuje zaključka te konference.

Od vprašanja vojnih odškodnin je odvisno vprašanje antante. Doslej Anglija in Francija nista bili edini ne v tem, koliko naj Nemčija sploh plača in ne v tem, kako se naj k plačilu privede ali prisili. Vprašanje reparacij je privredlo že do razdora v antanti, kar je postalo očitno v samostojni francoski akciji v Porenju. Kakor mala in slaba

je bila ta akcija v pogledu iztirjavanja raznih odškodnin, tako velika in močna je bila v pogledu vojne nevarnosti za celo Evropo. Ravno v pravem času pa je prišla v Anglijo na vlado delavska stranka in tudi vodstvo francoske države so prevzeli novi ljudje, ki se zavzemajo za mir in sporazum.

Macdonald in Herriot sta se na svojem prvem sestanku v Chequersu najprej in najlažje sporazumela v tem, da je treba svet za vsako ceno obvarovati pred strahoto in nesrečo nove vojne. To naj bi bil temelj nove in miroljubne antante, ki bi zamenjala staro, bojaželjno, vprašanje je pa, kako naj trajna pota in načine za odstranjevanje vseh povodov vojne nevarnosti sploh in kako še posebej urediti odnose med Francijo in Nemčijo.

Novi francoski in angleški državniki so že našli reparacijsko vprašanje v pripravi smeri. Komisija strokovnjakov, sestavljena po inicijativi prejšnje angleške Baldwinove vlade in Amerike, je proučila gospodarsko stanje Nemčije ter sestavila svoje predloge. Izvedence je izbrala reparacijska komisija, torej organ versailleskega miru, delovali so pa izvedenci samostojno, da se tako omogoči soudeležba Ameriki, ki versailleskega miru ni podpisala. Z osnovanjem in delom strokovnjaške komisije se sicer ni nastopilo proti versailleski mirovni pogodbi, pokazalo se je pa le, da ta pogodba ne zadostuje za reševanje važnih vprašanj in da je končno njen obstoj tudi vprašanje časa.

Na londonsko konferenco je povabljen zastopnik Amerike, ni pa povabljen Nemčija, ker se antanta omejuje na to, da najprej sama prouči, kako naj bi se strokovnjaški predlogi izvedli ter se šele potem na podlagi sogl. stališča skuša sporazumeti z Nemčijo. Macdonald je že opozoril, da se od prve antantne konference ne smejo pričakovati nagle odločitve. Težave so raznovrstne in vidijo se že v tem, da Francija in Anglija ne prihajata z enotnimi programi na konferenco. Je namreč več važnih vprašanj, glede katerih se bo šele na konferenci iskal sporazum.

Sedanja francoska vlada si pred opozicijo, ki je močna zlasti v zunanje-političnih zadevah, ne upa v nobenem oziru nastopiti proti mirovni pogodbi, računati pa more na podporo in sodelovanje Amerike, ki mirovne pogodbe ni podpisala ter tudi ne prizna njene reparacijske komisije, ki nadzoruje izvrševanje reparacij. Kako dobiti sedaj ameriškega zastopnika v to komisijo, ali kako naj se da Ameriki ingerenca, če v reparacijsko komisijo ne vstopi? Temu podobno je še precej načelnih in podrobnih vprašanj, o katerih se bodo zavezniki morali sporazumeti na londonski konferenci.

Uspehi londonske konference so tudi zelo odvisni od razpoloženja v Nemčiji in bo velika škoda, če iskreni želji in volji sedanjih angleških in francoskih državnikov za mir in sporazum začnejo nasprotovati nemške nade na razdor med antanto in vplivi nemških nacionalistov.

Po svetu.

Italijanski fašizem. Nekaj časa se je dozdevalo, da bo strašni fašistovski zločin nad poslancem Matteottijem dovedel do čiščenja italijanskega fašizma. To je pa danes zelo dvomljivo. Mussolini je sprva bil s pestjo po mizi vladnega predsedništva ter se rotal, da se bo v 24 urah našlo truplo umorjenega poslanca in da bo zločin razkrit, sedaj se je pa Mussolini pomiril in pomiril so se tudi zaprti zločinci. Zaprti fašisti ne kažejo nobenega strahu, da bi jim lahko šlo za glavo, ker se zavedajo, da je fašizem skozi par let postavil velike zapreke pravici in pravosodstvu. Pri zasliševanju se vedno bolj postavljajo z grozilno gesto: Ne vprašujte preveč, da ne slišite kaj takega, kar ne bi radi slišali! Fašist Rossi je najprej utekel in se skril, pozneje se je pa sam izročil oblasti, ker je preračunal, da se mu od justice ni preveč bati. Fašistovski general de Bono, o katerem se govori v javnosti, da je oskrbel upepelitev Matteottijevega trupla, da se ne bi videle strahovite rane, je bil sicer odstavljen kot šef javne varnosti, a je še vedno ostal vrhovni general fašistovske milice, ki je močnejša od kraljevske armade. Mussolini je najprej obljubil, da bo to milico, ki tvori skrajno in trajno nevarnost za državo, razpustil, ali pa vsaj podredil redni vojski, sedaj se mu pa s tem prav nič ne mudi. Vidi se, da je Mussolini vsaj do polovice svoje volje zašel na pot nasilja, od katere ne more več nazaj. Nasilje mu tudi ne dopusti, da bi izvedel kako dobro reformo. Nefasistovska Italija občuti danes silno težko, kako je fašistovsko nasilje ubilo italijanski ugled v svetu. To vidi in občuti tudi Mussolini, a on ne more več nazaj, ker če bi šel, bi šel sam, nasilna fašistovska organizacija bi pa ostala. Vsi kolikor toliko pošteni elementi med fašisti so danes brez moči za kako reformo fašizma in se lahko zanašajo samo še na duh italijanskega naroda, ki že sedaj dela meje fašistovski diktaturi in bo v tem delu gotovo tudi napredoval.

Bančni krah na Dunaju. Ena največjih dunajskih bank Ullmann se nahaja tik pred polomom. Krizo banke so baje povzročili ravnatelji, ki so na njen račun spekulirali ter izgubili ogromne svote.

Ernst Toller. Te dni je bil izpuščen iz bavarske trdnjavske ječe nemški pesnik in pisatelj Ernst Toller, ki je že daleč po svetu znan po svojih dramah, ki obravnavajo pereča socialna vprašanja. Resnično demokratični nemški tisk piše sedaj enodušno, da je slučaj Toller kričeč dokaz nemške sramote ter kričeča primera divjaškega nemškega militarizma in šovinizma, ki je preživel vojno ter ubija danes svoje najboljše ljudi in mednarodni položaj nemške države. Toller je pesnik trpečih delovnih slojev in kot 25-letnega vojnega invalida in idealista ga je potegnila za seboj preobratna delavska revolucija v Münchenu. Bil je veren drug idealista in državnik K. Eisnerja in ko je bil ta umorjen, je postal člančasne delavske vlade v Münchenu. Vse, kar je idealist Toller dobrega storil v prepričenju krvavih obračunov, — zavaroval je pred pravičnim obračunom celo Eisnerjevega morilca grofa Arco — se mu ni pripoznalo, marveč mu je nemška soldateska na svojem izrednem »sodišču« 15. 7. 1919 po strmoglavljenju delavskih svetov naprtila veliko odgovornost ter prisodila petletno ječo, ko je njegove tovariše po večini nekaznovano nečloveško masakrirala. Toller je bil obsojen na »trdnjavski zapor«, pa to samo na papirju, ker je v Nemčiji humano in obzirno kratekje svobode samo za fašiste in monarhistične ubijalce, — obsedel je pa do zadnje minute najtežjo ječo ob najgrših šikanah prusaških »Wachtmeistrov«. V petletni ječi je spisal drame: Masse Mensch, Die Wandlung, Die Maschinenstürmer, Hinkemann, pa še korektur ni smel pregledati, ki so jih pošiljale tiskarne in če so se zanj še toliko zavzemali najodličnejši pisatelji in kulturni delavci Nemčije. Pa kaj se je še Nemčija brigala za svojo največjo inteligenco!

Pravni škandal v Rumuniji. Nekateri rumunski opozicijski listi so vsled vladne cenzure samo namigavali o justičnem škandalu, ki se je nedavno zgodil v Rumuniji in o katerem so znane vse podrobnosti v sosednih državah. Ob državni cesti, ki pelje skozi Moldavsko, je bil ubit s puškinih kopitom neki kmetijski fant. Uboj se je dogodil tako-le: Fant je šel po sredi ceste ter se je komaj izognil avtomobilu, ki je tiho pridrvel izza ovinka. Ko je skočil na stran, ga je pa iz avtomobila nekdo s tako močjo udaril s puškinih kopitom po glavi, da je nesrečni mladenič čez par dni umrl. Njegove izpovedi v bolnici pred smrtjo so se obdale z veliko tajnostjo, a vendar se je zvedelo, da ga je divjaško ubil iz avtomobila neki general, ki je poveljnik žandarmerije in varnostne službe v Moldavi. Priča tega divjaškega uboja so bili tudi nekateri varnostni organi, ki so bili razpostavljeni ob cesti, da pazijo na varnost generala med vožnjo. Te organe je žandarmerijska komanda poklicala ter jim strogo zabijala, naj nikomur ne povedo, kaj so videli. Da bo škandal še večji, se je pred sodnijo vodila seveda brezuspešna preiskava proti »neznanim krivcem« smrti nesrečnega kmeta in rumunskega državljana.

Militaristično-fašistovska diktatura na Španskem. Militaristi in fašisti pod vodstvom generala Primo de Rivera so že tudi tako daleč, da bodo z diktatorsko svojo vlado diskreditirali Španijo daleč po svetu. V najslabši glas je prišla Španija vsled nekulturnega in divjaškega postopanja generalsko-fašistovske vlade proti neodvisni inteligenci. Ko je španska vlada pripravljala brutalne izgonke in druge kazenske odredbe proti profesorjem, pisateljem in drugim odličnim predstavnikom kulture in znanosti, so od mnogih strani prihajali opomini in nasveti, naj kaj takega vendar ne počneja. Ko se je pripravljala izgon slovitega učenjaka in pisatelja Uenamuno, je celo D'Annunzio s svetovnim pismom predsedniku španske vlade, naj kaj takega ne stori. Vsi nasveti so bili zastoj. Slovitega učenjaka Uenamuno so španski fašisti in militaristi izgnali na nek afriški otok, ga tam skrbno zastražili, doma so pa napolnili zapore s pošteno inteligenco. Kar generalska vlada poprej ni hotela verjeti, to je sama kmalu skusila. Od vseh strani kulturnega sveta so začeli prihajati ogorčeni protesti, ugled španske države je silno padel in sedaj pripravlja španska vlada »amnestijo« za preganjane intelektualce. Francoski listi vedo poročati, da na afriškem otoku zastraženi učenjak in pisatelj ne bo hotel sprejeti kake »amnestije« iz rok nekulturne in zločinske vlade ter da bo rajši ostal v trpljenju, da bo svet imel več prilike spoznavati pravo lice militarizma in fašizma.

Brezposelnost v Berlinu narašča z grozečo naglico. Dosedaj so našli v Berlinu 865.000 brezposelnih, kar pomenja, da je dobra četrtina prebivalstva brez kruha. To število še od dne do dne narašča in beda brezposelnih je nepopisna. Pomožne akcije nimajo mnogo uspeha sprito tako ogromnega števila pomoči potrebnih oseb.

Ruska trgovina. Po angleških podatkih je znašal v I. polovici leta 1923 uvoz iz Rusije v Anglijo 1.952.097 funtov, izvoz Anglije v Rusijo pa 1.894.044 funtov. V drugi polovici leta 1923 je Anglija iz Rusije uvozila za 7.356.055 funtov, tje kaj pa izvozila za 2.579.243 funtov. Od januarja do maja 1924 je Anglija izvozila v Rusijo blaga v vrednosti 3.862.797 funtov, importirala pa za 1.741.045 funtov. Poleg Anglije in še živahnejše trguje z Rusijo Nemčija, za njo pa Italija. Celo Hortyjeva Madžarska je dovolila, da so njene rafinerije sklenile z ruskimi firmami pogodbo za nabavo velike količine surovega petroleja. Rusija bo dobavila omenjenim rafinerijam 3500 vagonov nafte. Med tem, ko si na ta način vse države in celo najreakcionarnejša Madžarska ustvarjajo z Rusijo prijateljske odnose, ter iščejo z njo v obojno korist vsaj trgovskih stikov, pa se pri nas že leta razmotriva prošnja o priznanju Rusije, na vzpostavitev trgovskih stikov pa se ni dosedaj niti mislilo. Po stari navadi moramo biti pač povsod zadnji.

Iz Slovenije.

Biserni jubilej dr. Gregoreca. Znani prvoboritelj za narodna prava slovenskega ljudstva zoper germaniza-

torične nakane prejšnje države, dr. Lavoslav Gregorec, je v četrtek, 17. julija obhajal svoj biserni mašni jubilej. Ta izredna slovesnost je zbrala v Novi cerkvi ogromno število vernikov iz domače in sosednih župnij. Velika cerkev je bila prenapolnjena ter ni mogla sprejeti vseh vernikov. Pred cerkveno slovesnostjo se je duhovščina novocerkovske dekanije zbrala na dekanijsko konferenco. Po končani konferenci je pred zbrano duhovščino domače in sosednih dekanij poslanec dr. Hohnjec kot zastopnik SLS, kot podpredsednik Katoličkovnega društva in kot predsednik Prosvetne zveze v Mariboru gospodu bisernemu jubilaru izrekel najsrčnejše čestitke. Poudaril je velike zasluge jubilarne za spodnještajersko slovenstvo, ki je zadnje decenije preteklega stoletja bilo težak boj zoper navale nemškega nacionizma. Dr. Lavoslav Gregorec je s »Slovenskim Gospodarjem« stal v prvih vrstah tistih, ki so odbijali besne napade nemških nacionalcev in z njimi združenih nemškutarjev. Deset let — od leta 1875 do leta 1885 — je v »Slov. Gospodarju« kot njegov urednik stal na braniku slovenstva. Kot poslanec v avstrijskem državnem zboru je od leta 1886 do 1900 z živo in odločno besedo zagovarjal slovenske zahteve. Refren njegovih govorov je bil: »Dajte Slovence in sploh Slovanom enakopravnost z Nemci!« Odporno moč slovenstva je ojačeval z orožjem izobrazbe, ki jo je po slovenskih listih širil med narodom. Dr. Hohnjec je naglasil, da ima SLS stranka posebno pravico in dolžnost, da čestita ter izraža svojo zahvalo g. jubilaru, ker je Ljudska stranka tista staroslovenska stranka, koje načela je tako hrabro branil g. dr. Gregorec. V cerkvi, kamor je g. biseromašnika spremljala velika množica vernikov s 24 duhovniki, je imel pridigo gospod stolni kanonik Alojzij Arzenšek, ki je v prisrčnih besedah proslavljal jubilarne zasluge na cerkvenem polju in na polju prave ljudske prosvete. Pri sv. maši so g. biseromašniku asistirali g. arhidijakon Hrastelj iz Konjice kot arhidijakon, poslanec dr. Hohnjec kot dijakon in vitanjski župnik Iv. Musi kot subdijakon. Gospodu biseromašniku kličejo: Še na mnoga leta!

Skupni izid občinskih volitev v Ljutomerem okraju. Od 29 občin Ljutomerkega okraja je 18 občin popolnoma v rokah SLS. Samo v treh občinah in sicer v Ljutomeru, Križevcih in Veržetu imajo združene nasprotnne stranke (JDS, SKS in SPJ) večino. Imeli so pa te občine tudi poprej v svojih rokah. Na novo smo pridobili znamenito občino Bučevci, v kateri so imeli dozdaj samostojni vedno veliko večino. V osmih občinah in sicer v: Borecih, Bunčanih, Cezanjecih, Branoslavcih, Godemarih, Mali Nedelji, Noršincih in Vučji vesi so prepozno vložili našo listo. Radi tega so volitve v teh občinah na novo razpisane za nedeljo, dne 21. septembra. Prosimo naše zaupnike, da takoj sestavijo listo SLS. V vseh teh osmih občinah je zmaga SLS zagotovljena. Celokupni izid v okraju Ljutomer je torej naslednji: 26 občin v rokah SLS, samo 3 imajo združeni nasprotniki.

Skupni izid občinskih volitev v gornjeradgonskem okraju. Od 24 občin (Apačka kotlina in vsteta) gornjeradgonskega okraja je 18 občin popolnoma v rokah somišljenikov SLS. Tudi v tem okraju se je združenim nasprotnikom posrečilo obdržati samo tri občine in sicer: Gornjo Radgono, Boračevo in Radince. Iz občin Ivanjševci, Kralovci in Orehovci pa še nismo dobili poročila. Brezdomno bodo tudi te občine ostale, oziroma prešle v roke SLS. Ako so bile tudi tu prekasno vložene kandidatne liste, prosimo zaupnike, da se pri ponovnem razpisu podvzajo. V okraju Gornja Radgona smo pridobili zavsem na novo štiri občine, izgubili pa nismo nobene. Na naše Preke, ki so se tako dobro držali in so združene nasprotnike potolkli, je Slovenska ljudska stranka res lahko ponosna. Slava jim!

»Jutro« in Žerjavovci v škripcih. Ko je bil v onem podvojnem letu po polomu Agromerkurja sedanji voditelj slovenskih policajdemokratov dr. Žerjav od sodišča obsojen, je obolev in se odpeljal v Egipt, da bi se tamkaj zdravil... a ozdravil ni... Sedaj ob demisiji Pašič-Pribečeve vlade se loteva dr. Žerjava od rajnega Tavčarja mu prerokovani politični Agromerkur. Ulogo državnega pravdnika je prevzel pri dr. Žerjavovem političnem agromerkurstvu »Slovenec«, ki je zbral proti dr. Žerjavu toliko resničnega in tako obtežilnega materiala, da je pred »Slovenec« obtožnico zbežal dr. Žerjav v Beograd. Zagovor od »Slovenca« proti dr. Žerjavu dvignjene obtožnice je prepustil obtoženec »Jutru« in svojemu advokatskemu prijatelju dr. Dinku Pucu. Žerjavova zagovornika pa nista dosegel omilila, kaj šele ovrgla niti ene točke obtožnice. Dr. Puc piše v »Jutru«, da je radi očitkov lopovske žerjavščine padlo klerikalno časopisje na najnižjo stopnjo, a g. zagovornik je pozabil, da je dr. Žerjav že davno pred vojno stopil na najnižjo stopnjo, na katero ga je potisnila sodna obsodba in od te kriminalne stopnje se ni povzpela tekom let niti za eno ped navzgor, ampak nasprotno — navzdol do za prelivanje bratske krvi krivega povzročitelja. Človeka najnižjega moralnega nivoja ni mogoče slikati po listih iz višjih sfer, ampak se ga mora prijeti naravnost pri zločinih. Mesto da bi očitala »Jutro« in dr. Puc našemu časopisju nizki nivo, naj rajši povesta: Kdo je pobasal onih 15.000 K pred polomom Agromerkurja: ali sluga Lotrič, ali dr. Žerjav? Ljubljansko policijsko ravnanstvo je osumilo svojčas ta dva in še danes lahko čitamo to beležko pri policiji v Ljubljani. »Jutro«, ki zanika dr. Žerjavovo sorodstvo s svetopisemskim bratomorilcem Kajnom, naj ovrže, da ni dr. Žerjav duševni vodja kranjske orjune, da ni pred zadnjimi izgredi te bande konferiral z orjunske glavnim glavarjem inženirjem Kranjecem, dokler pa tega protidokaza dr. Žerjavovi zagovorniki ne bodo prinesli, ostane dr. Žerjav duševni povzročitelj trboveljskih krvavih dogodkov, onega v Podnartu in zadnjega v sredini Ljubljane. Nadalje treba tudi odgovoriti na vprašanje: Kam se zateka orjuna s svojimi zlaganimi poročili o

svojem čarugarstvu? V dr. Žerjavovo »Jutro« in »Narod« in nikamor drugam, drugo časopisje v Sloveniji prinaša orjunske izgrede čisto druga, resnična poročila. Konečno še vprašamo »Jutro«: Ali bi bil dr. Žerjav po dokazani krivdi pri Agromerkurju in po dokazanem kajnovstvu še mogoč v kateri drugi stranki kot glavar kakor ravno med samostojnimi demokrati? Gotovo ne! Prvi in resnični Agromerkur si je lečil dr. Žerjav v Egiptu, drugega političnega agromerkurja si zdravi v Beogradu, a obe boleznista neozdravljivi in bo sledila rešitvi sedanje vladne krize dr. Žerjavova smrt in to za pošteno in res slovensko javnost!

Dr. Žerjav v smrtni nevarnosti. »Jutro« poroča, da šču-je »Slovenec« odkrito komuniste na umor dr. Žerjava. O Pribečeviču je znano, da so ga pred dobrim letom na pogrebu lastne matere spremljale cele čete detektivov in orožnikov, ker se je bal kakega atentata. Pribečevič je kot minister vedno obdan od oborožene sile, ki ga čuva. Sedaj je objel strah pred atentatom tudi dr. Žerjava. Žerjava bodo lahko ščitili mesto detektivov in orožnikov orjunci, ki so se že obnesli kot krvavi branitelji dr. Žerjavovih nasvetov glede orjunskega pohoda v Trbovlje, Lesce, po Ljubljani itd. »Slovenec« ni zastoj pisal, da je orjuna dr. Žerjavova lajbgarda. Dosedaj je dr. Žerjav potom orjune ogrožal osebno varnost na Kranjskem, sedaj je pa po poročilu »Jutra« na pohodu atentat na dr. Žerjava. Ako bo čuvala orjuna dr. Žerjavovo osebno varnost, potem bodo drugi jugoslovanski državljani na Kranjskem življenjsko varni pred orjunske dr. Žerjavovo lajbgardo. Strah dr. Žerjava pred napadom bo rodil za bodočnost to velikansko dobroto, da bo na tisoče miroljubnih in poštenih Kranjcev izven smrtno nevarnosti pred orjuno, v strahu pred smrtjo bo zastražena odslej v Sloveniji samo ena oseba — dr. Žerjav!

Stranka sirot. Glasilo radikalije v mariborski oblasti »Narodni Gospodar« je pribil v svoji zadnji št. 3 to-le: Narodno-radikalna stranka je bila in je ostala socialna stranka za najsiromašnejše ljudstvo, ona je stranka sirot, ona noče državnopravnih programov in preprirov, ampak socialni program »sirotinje«. Radikalni so torej stranka sirot a la: Pašič in njegov sinko Rade, Velizar Jankovič, Lazica Markovič itd. v Beogradu, v Mariboru pa so radikalne sirote: dr. Müller, dr. Ravnik, dr. Komavli itd. Pod palcem zelo mastnih in na žepih najbolj težkih sirot je v radikalni stranki pretežna večina in radi tega bo v njej težko in sploh nemogoče najti prostorček za kmetškega trpina in tovarniškega delavca. Jugoslavija je menda edina država v celi Evropi, kjer je vedno na vladi in pri vladnih koritih stranka radikalnih sirot. Čudno, da je ta stranka sirot po »Narodnem Gospodarju« v štev. 3 tudi stranka neizprosne dosledne železne roke, katera naj v najstrožjem izvajanju zakona o zaščiti države z vso brezobzirnostjo deli zaslužene udarce na vse strani. Tako piše o radikalnih sirotah dobesedno »Narodni Gospodar« in pri citiranju opisa takih sirot moramo vse nesirote izjaviti, da so te radikalne sirote ne slovenskega, ampak balkanskega in za naše miroljubne pojme nerazumljivega kalibra. »Narodni Gospodar« že piše tako, kakor njegov beograjski tovariš in žurnalistični harambaša »Balkan«.

Originalna zahteva glasila radikalne stranke sirot. Glasilo »sirotinje« v mariborski oblasti »Narodni Gospodar« je objavil v zadnji številki z mastnimi črkami to le: »Vsi javni nameščenci sodišč, srezkih poglavarstev, davčnih uradov, finančne kontrole, carine, železnice, policije, učiteljstvo in orožništvo v mariborski oblasti morajo čitati in naročiti edini tednik »Narodni Gospodar«, ki je pravi, dosledni branitelj narodnega in državnega edinstva!« Pogoraj citirani groznji spadajo med radikalne sirote, ki morajo čitati »Narodnega Gospodarja«: financarji, žandarji, cariniki ter državni nameščenci. Kmetje in delavci v Sloveniji bodo še lahko tudi zanaprej čitali druge liste, ker oni ne spadajo med radikalno sirotinjo, ki deli z vso brezobzirnostjo udarce železne roke na vse strani. Vse eno pa moramo priznati, da plakatira po svojih predelih »Narodni Gospodar« balkansko originalne zahteve, ki so obvezne za radikalno »sirotinjo«.

Za naše železničarje. V »Jutru« in »Taboru« vsak dan čitamo o Žerjavovih obljubah, da dobijo železničarji »čimprej« izplačane obečane priboljške, ki jim grede že od 1. oktobra 1923. Žerjavovi listi prinašajo te demokratske obljube s prozornim namenom, da bi vlovili v svoje mreže kakega železničarja. Naša poslanca Zebot in Gostinčar sta te dni v ministristvu železnice in v generalni direkciji železnice zahtevala točne informacije, zakaj se železničarjem ne izplača, kar jim gre po zakonu. Dobila sta odgovor, da vlada sploh ne namerava poboljšati plače, oziroma zasluzka vsem železničarjem, ampak samo »nekojim« kategorijam. To se pravi: višji uradniki in morda kaki Žerjavovi orjunci bodo dobili, a vsi drugi naj čakajo. Na vprašanje, kedaj bodo dobili nižji uradniki, poduradniki, vratarji, prometno osebje, progovni delavci in penzionisti obljubljene priboljške, ni vedel dati odgovora ne referent v ministristvu in ne glavni direktor. Naši poslanci so proti takemu krivičnemu in partizanskemu postopanju energično protestirali in zahtevali, da se mora vsem železničarjem v enaki meri in istočasno dati, kar jim gre. Krivce, ki po Žerjavovem navodilu vršijo v tem oziru korupcijo in partizanstvo, pa je treba takoj, ko se spremeni položaj, djeti na zatožno klop, kakor navadne lopove.

Denuncijski proti našim železničarjem. Sumljivo je, da je zadnje mesece bilo kar brez poudarjenosti iz službe oziroma penzioniranih veliko številno krepih in najboljših železničarjev vseh kategorij. Tudi pri prevledbi so se zgodile na primer vratarjem in drugim nižjim kategorijam velikanske krivice. Ruse in zverske-tipkarice, ki so se le par let na »poskušnji«, so uvrstili daleč pred starimi zvestimi železničarji, ki so že po 20, 30 let v službi. Vse te pritožbe je iznesel v ime svojih tovarišev poslanec Zebot dne 16. julija v ministristvu saobračaja in pri generalni direkciji. Navedel

je več slučajev, ki govorijo, kako krivično in nezakonito se postopa z našimi železničarji. Dobil je odgovor, da glede personalnih zadev postopa po navodilih merodajnih faktorjev (Žerjav et comp.) iz Ljubljane in po informacijah, ki jih dajejo ministrstvu »nacionalne« (???) organizacije. Kratko rečeno: Denuncijanti, ljudje s črno ovaduško dušo, so glavni krivci, da je stotinam družinskim očetom vzet zaslužek in kruh. Upamo, da to krivično stanje ne bo večno trajalo. Pride še dan plačila. Tedaj pa vse te krivične in denuncijante pred sodišče! Akti v Beogradu in pri direkciji v Ljubljani bodo že govorili svojo besedo in razkriti bodo vsi denuncijanti.

Samomor. Dne 15. julija ob 7. uri se je vrgel neznan, okrog 30 let stari, fino oblečeni moški blizu trga Vuzenice pod osebni vlak, ki je prišel iz mariborske smeri. Mož je bil takoj mrtev. Dosedaj se še ni dognalo, kdo in odkod da bi bil ta nesrečnež.

Ptujsko orlovsko okrožje ima svojo okrožno prireditel v nedeljo, dne 3. avgusta pri Sv. Marjeti nižje Ptuj. Prijatelj mladine iskreno vabljeni! Vspored objavimo pravčasno. Katoliška društva v okolici pa prosimo, naj na ta dan ne nastavljajo svojih prireditev. Bog živi!

Razpis nagrade za izsleditev ukradenega blaga. — Pri trgovcu J. Belina v Macelu — pošta Podlehnik pri Ptuj so vlomili tatovi in mu odnesli raznega blaga v vrednosti 200 tisoč kron. Taisti, ki bi Belini znal povedati, kje je blago, dobi nagrade 8 tisoč kron.

Šolske sestre v Celju so s pomočjo blagih dobrotnikov zdato razširile šolsko poslopje in sprejmejo s prihodnjim šolskim letom večje število deklic v internat. Poleg predmetov ljudske in meščanske šole se lahko učijo tudi glasbe, modernih jezikov in finih ženskih ročnih del. Šoli odrasla dekleta se morejo izvežbati v domačem gospodinjstvu, predvsem v kuhanju in šivanju. Pojasnila dobé tudi one deklice, ki so z dobrim uspehom končale šolo in čutijo poklic za redovni stan. Kdor zahteva prospekt, naj pošlje znakmo.

Dramatska uprizoritev pri St. Pavlu pri Preboldu. Dramatski odsek bralnega društva v Trbovljah vprižori v nedeljo, dne 20. t. m., ob treh popoldne v Društvenem domu v St. Pavlu J. Jalenovo dramo »Dom« v štirih dejanjih. Pridite Savinčani v obilnem številu!

Dnevne novice.

Stebri samostojnih demokratov za avstrijske fonde. Za časa svetovne vojne je začela gospoda, ki je hotela posebno kloniti svoj hrbet pred vojaškimi krogi, akcijo z zabijanjem žrebljev v steber, ki je bil postavljen javno in na odličnem mestu. Vsakdo, ki je zabil žrebelj, je poklonil večjo denarno svoto v vojne namene. Kakor povsod drugod po avstrijskih mestih, je bilo tudi v Karlovcu, kjer je bil na javnem prostoru postavljen tak steber. V ta steber so zabijali Karlovčani in sicer v spodnji del žreblje, na zgornjega pa pritrdjevali kovinaste ploščice, v katere so se ugravirala imena odličnih darovalcev. Po prevratu so ta karlovske vojni steber izdrl in ga shranili kot spomin na magistratno podstrešje. Na ploščah tega karlovskega stebra čitamo še danes ta-le imena: dr. Edmund Lukinič (sedaj državni podtajnik in glavna osebnost samostojnih demokratov in celo predsednik tega kluba), njegov brat Rudolf Lukinič, eden glavnih demokratskih opred. dr. Ivan Tuškan, predsednik samostojne demokratske stranke v Karlovcu in karlovska demokratska stebra: Mavro in Lujo Fröhlich. Skoda, ker so izdrl ta steber, treba bi ga bilo zopet postaviti, da bi se še danes videlo, kdo je neprisljano in s prostovoljno poklonitvijo večjih denarnih svot služil rajni Avstriji.

Preganjanje tiska na Hrvaškem. V Novi Gradiški v Slavoniji izhaja list »Graničar«, kojega urejuje dr. Zanič, tiska pa tiskarna Mavro Bauer. V izlozbi uprave »Graničara« so bile pred tedni izložene dve telefonske vesti, koje so bile objavljene že v drugih hrvaških časopisih. Srežki načelnik pa je porabil to priložnost ter se maščeval nad urednikom radi napadov v »Graničarju.« Na podlagi stare okrožnice k. k. Generalkommande iz leta 1873 je obsodil radi izlozbe omenjenih telefonskih vesti urednika in tiskarja na 14 dni zaporu. Vrh tega je predložil državnemu pravdnstvu, da zasleduje oba po zakonu o zaščiti države. Na ta čin je »Graničar« odgovoril s člankom, zaradi katerega je načelnik zaplenil celi list. Sodišče je zaplenbo zavrnilo in ko je list v drugič prinesel isti članek, ga je srežki načelnik ponovno zaplenil, češ, državni pravdnik je vložil priziv na banski stol. Vrhovno sodišče je priziv zavrnilo ter zaplenbo vnovič razveljavilo. Vzlic temu merodajnemu izreku sodišča pa je Meljkovič list ponovno zaplenil in veliki župan mu je to zaplenbo odobril ter pozval urednika in tiskarja, da nastopita svojo kazen.

Drzna prevara v beograjski banki. Filijalka Interkontinentalne banke v Beogradu je prejela od podružnice v Sofiji priporočeno pismo, v katerem se beograjski banki nalaga, da izplača sofijškemu trgovcu Ivanovu 35.000 D. Par dni kasneje se je v resnici predstavil v omenjeni banki trgovec Ivanov, kojega akreditivno pismo je bilo opremljeno s tajnim bančnim žigom ter podpisom ranatelja sofijske filijalke. Na podlagi tega pisma je banka izplačala 35.000 din., obenem pa obvestila podružnico v Sofiji o izplačilu. Na veliko začudenje je kmalu prispel iz Sofije brzojav, da je beograjska banka prevarjena, ker v Sofiji se kakemu Ivanovu nikoli ni izročilo akreditivnega pisma. Banka je takoj prevaro prijavila policiji. Poizvedovati je začela tudi bolgarska policija, ki je kmalu odkrila goljufa v osebi dr. Polaka, bivšega uradnika sofijske filijalke. Še za časa službovanja se je dr. Polak, ki je rodom Čeh, prekrbel z vsem potrebnim za prevaro, ko pa je bil od banke odpuščen, je svojo namero izvršil. Vendar se dolgo ni ve-

selil na lahek način prisluženega denarja. Naše oblasti bodo zahtevale od Bolgarije njegovo izročitev.

Ruski emigranti zapuščajo našo državo. Centralni urad ruskih emigrantov v Novem Sadu poroča, da je v zadnjem četrtletju zapustilo našo državo nad tisoč ruskih beguncev. Izseljujejo se največ radi pomanjkanja dela in radi zapostavljanja v raznih službah, ki jih pri nas dobijo. Največ izseljencev se obrača v Francijo.

Letina v Srbiji. Razmeroma najboljšo letino bo imel letos še srbski del naše države. Žito je dobro obrodilo, osobito dobro pa kaže kuruza. Tudi sadja, jaboljk in hrušk, bo to leto obilo, samo slive bodo slabo obrodile. V nekaterih okrajih, kjer so lanskega leta pridelali na tisoče vagonov sliv, jih letos ne bo niti za domačo potrebo. Vzrok letošnje nerodovitnosti sliv si razlagajo tako, da je lanskega leta na jesen zemlja zbog suše močno razpokala, tako da je pozimi mraz dosegel korenine slivovih dreves ter jih poškodoval. Zelenjave je letos v Srbiji zelo obilo in na tamošnjih trgih se prodaja izredno poceni. Življenje je tudi po mestih cenejše kot pri nas.

Neobičajen samomor se je zgodil te dni v Zagrebu. V neki vinotči v Gunduličevi ulici je prišel v spremstvu svojega psa bivši farmacevt Milan Rumac, ki se je zadnji čas bavil s tihotapstvom kokaina. Naročil si je čašo vina in ker je mirno sedel, se ni nihče zmenil za njega. Naenkrat pa opazijo gosti, da se njegov pes zvija v krčih. V istem hipu so pa že krči napadli tudi Rumaca in padel je s stola. Pes je med tem časom že poginil, Rumaca pa je skušalo rešiti rešilno društvo, toda bilo je že prepozno. Čez malo časa je umrl. Ker je bil popolnoma brez sredstev, je zastrupil v vinotči najprej psa, nato pa še sebe.

Hrabra rešiteljica. V Bogovlju v Bački je nastal v hiši kmeta Šobana požar. Kmet z ženo in mlajšo hčerko so se srečno rešili iz goreče hiše, toda v eni sobi je ostala še starejša hči, ki je vsled strahu postala popolnoma zmedena, ter njeni štirje mali bratje. Vseh pet otrok bi sigurno zgorelo, da jih ni rešila njihova mlajša sestra, ki je petkrat udrila skozi gorečo vežo v sobo ter jih spravila na varno. Ko je zadnjega brata rešila, je v veži obnemogla ter padla na ogenj. Hudo opečeno so sosedje rešili in upanje je, da ostane hrabra deklica pri življenju.

Gozdni požar na otoku Braču. Na otoku Braču je eksploatirala beograjska trvdka Vojnovič tamošnje šume. Na nekem mestu so delavci podrli do 4000 kub. m lesa, ko je nenadoma vsled nepazljivosti nastal ogenj, ki je v kratkem času objel ves posekan les. Vrednost zgorelega lesa znaša par milijonov dinarjev.

Krvava bitka ob albanski meji. Te dni so slavili muslimani enega svojih glavnih praznikov: bajram. Ta praznik muslimani zelo slovesno praznujejo; izjeme ne delajo niti razbojniki, ki se za časa svečanosti zavlečejo v kako vas, kjer praznujejo svečanost s pitjem in jedjo. Na tak način je skušal svoj bajram praznovati tudi čuveni albanski razbojnik Azembeg. S svojo četo, ki je štela nad 200 ljudi, se je priklatil na naš teritorij ter se nastanil v vasi Golica pri svojem pobratimu Ahmedu Aliju. To početje je bilo vsekakor predrzno, toda mislil si je, predno bodo naše oblasti kaj zvedele, bo on že davno popihlal nazaj čez mejo. Toda zmotil se je: o Azembegovem praznikovanju je zvedel veliki župan v Kosovski Mitrovici Janko Spasojevič. Takoj so mobilizirali bataljon vojaštva s strojnimi in baterijo artilerije. Vojaštvo je obkolilo vas Golico popolnoma mirno, naker je veliki župan pozval Azembega, da naj se uda. Kot odgovor so začeli Arnavti besno streljati. Razvil se je boj, ki je trajal ves dan. Proti premoči naše strani se Arnavti niso mogli braniti, ker jim je artilerija razbijala kritja, strojnice so pa strašno kosile med njimi. Naposled je Azembeg uvidel brezplodnost nadaljnje odpora ter se hotel prebiti skozi naše vrste. V trenutku pa je strojnica razpršila spremljevalce, ki so večinoma padli. Za Ahmedbega se ne ve, ali je živ ali mrtev. Naše čete so imele 15 mrtvih in 12 ranjenih. Ahmedbegovih ljudi pa je vseh mrtvih in ranjenih nad 200.

Dalmatinski marmor. Na Hvaru, ki je znan po svojem izvrstnem marmorju, se ustanavlja novo podjetje. S pomočjo belgijskega kapitala se je osnovala družba »Samoz«, ki bo eksploatirala v velikem obsegu hvarske kamnolome ter marmor izvažala.

Sprejem gojenk v šolo Rdečega križa v Beogradu. (Šola je pod nadzorstvom ministrstva narodnega zdravja.) Redni tečaj »Šole za Nudilje« počne 15. sept. t. l. Vpisovanje v šolo traja do 1. sept. V poštev pridejo samo državljanke SHS pod sledečimi pogoji: 1. Da kandidatinja ima najmanj štiri razrede gimnazije ali odgovarjajoče druge šole, o čemur naj preloži šolsko spričevalo. 2. Da je zdrava in močna, kar naj dokaže zdravniško spričevalo. Pri vstopu v šolo se vrši ponovni pregled. 3. Da ni mlajša od 18 in ne starejša od 30 let, kar potrjuje krstni list. 4. Da položi sprejemni pismeni izpit. 5. Da pristane na vse obveze od strani šolske uprave. 6. Da ni predhodno obiskovala slične šole, katero je zapustila ali bila iz nje izključena. Kandidatinje morajo v prošnji za sprejem navesti, s čim so se dosedaj bavile ter priložiti spričevalo o lepem vedenju iz občine ali ustanove, pri kateri so bile v službi. V šolo sprejete kandidatije imajo brezplačno stanovanje, hrano, pranje perila, uniformo in mesečni dodatek 100 dinarjev v prvem letu. Ves čas bivanja v šoli so gojenke obvezne nositi uniformo. Šola traja dve in pol leta. Sprejete kandidatije morajo prinesiti s seboj močno obutev, zimski plašč, dovoljno perila, črnih nogavic in potrebnih stvari za šivanje. Po končan šoli se gojenke uvrstijo v kategorijo državnih uradnikov. Prošnje z dokumenti treba poslati »Šoli za Nudilje«, Beograd, Deligradska 29.

Zdravilo proti revmatizmu. Po strašni svetovni vojni naše ljudstvo mnogo trpi od revmatizma, redko kedo pa ve, da je mogoče to hudo bolezen tako lahko izčečiti z zdravilom Radio-Balsamica od dr. Rahlejeva. Še v Rusiji se je dr. Rahlejev posvetil proučevanju tega leka in njegovo dolgoletno delo je rodilo zaslužen plod. Pred

dvema leti je preizkusil svoje zdravilo v Sloveniji ter dosegel z njim izvanredne rezultate, tako, da je danes njegov lek priznan kot edino najboljšo sredstvo proti vsem vrstam revmatizma. Lek se izdeluje in prodaja v laboratoriju dr. Rohlejeva, Beograd, Kosovska ulica 48.

Iz Maribora.

VOLILCI MARIBORA! ZADNJI ČAS ZA REKLAMACIJE!

Dasiravno smo vedno pozivali volilce v Mariboru, da naj pregledajo volilne imenike, če so vpisani, vendar se še vsak dan dožene, da cela vrsta naših volilcev ni vpisana v volilni imenik. Ako kdo ne bo imel volilne pravice, si je sam kriv, ker se ni pobrigal za reklamacije.

Ob zadnji uri opozarjamo vse naše somišljenike, posebno zaupnike, da si nemudoma ogledajo volilni imenik na magistratu ali pa v Tajništvu Slovenske ljudske stranke (v novi palači Zadružno-gospodarske banke), Aleksandrova cesta 6-1. Kdor ni vpisan, ali pa je vpisan napačno, naj prinese:

1. domovnico, ali delavsko knjižico ali kako drugo uradno listino, iz katere je razvidno, da je državljani SHS.

2. Krstni list ali kako drugo potrdilo, da je najmanj 21 let star.

3. Policijsko potrdilo, da biva že najmanj eno leto v občini Maribor.

Te listine prinesite vsaj do ponedeljka, 21. julija, najpozneje do 10. ure v Tajništvo SLS, da sestavimo reklamacijo. Tajništvo SLS posluje tudi v nedeljo, dne 20. julija od 8. do 12. ure dopoldne. V soboto in ponedeljek pa tudi med 6. in 8. uro zvečer.

Prosimo vse somišljenike naše stranke, da še v zadnjem trenutku opozorijo na reklamacije vse našinec.

Tajništvo SLS v Mariboru.

Radikalija na Pobrežju. Iz česa obstoji njih kandidatna lista? Evo: Jedro tvorijo Primorci. Ker poznamo med njimi odlične in delavne ljudi, se nam čudno zdi, da so naselili radikalcem, ki nimajo srca za slovenskega davkoplačevalca. Bog jim daj pamet, da bi se združili s kako domačo slovensko stranko! Na listi se nahaja tudi Holčev najdebelejši prijatelj, uskok Kek, ki je za časa svojega gerentstva zelo, zelo čudno manipuliral z domovinskimi listi. No, pa je to vse itak g. Holcu znano, saj je bil ravno on takrat občinski blagajnik, kaj ne da? Kek je imel v tej zadevi posla z okrožnim sodiščem in je mnogim prošnjikom za domovinstvo, posebno inozemcem, v dobrem spominu. Pa to nič ne de »prvem« gostilničarju na Pobrežju (če se gre iz mesta proti Stražunu), privil ga je na svoje veliko srce in ga posadil na svojo listo. Potem pride nekaj uskokov, oziroma izvržkov, katerih so se druge stranke iznebile. Nadaljni kandidat je neki Jos. Karar, ki se je kot železniški policist baje izrazil, da bi on v slučaju izvolitve iz srca rad prevzel nadzorstvo čez gostilničarje, oziroma bi pazil strokovnjaško na točno držanje policijske ure v občini. Čudno, zelo čudno se nam pa zdi, da najdemo na radikalni listi celotno vodstvo novoustanovljene požarne brambe. Po dolgem boju se je posrečilo iztrgati požarno brambo iz prejšnjih rok, pod prevezo, da mora biti ista slovenska in izven strank. Zdaj pa najdemo voditelje gasilnega društva na tej listi, ki je v protislovju s celim prebivalstvom. To je zelo slaba poteza novega društva in si bomo to zapomnili. Pri požarni brambi ne rabimo nobenih hujskačev, tudi orjunskih in radikalnih ne, zastopite, gg. Ribič in Wagner. Ne čudite se torej, če bodo vaši društveniki, ki jih boste gotovo spet poslali od hiše do hiše, prišli praznih rok nazaj. Pripomnimo še, da je g. Pšeničnik nadlegoval razne ljudi v blaženi nemščini za podpis pod svojo narodno listo. Pomagajte, pomagajte! Drugače je vsega konec, tudi naše radikalije! Dr. Ravnikov podrepnik Matjaž si naj bo v svesti, da s tako listo ne bo uspeval in bo le malo kalinov nalovil za svoje kislo vino. Prebivalstvo Pobrežja se pa naj oklene pri volitvah naše Gospodarske stranke, v kateri ima SLS večino in vodstvo. Kadar se obelodani kandidatna lista, prinesemo mogoče še kako cvetko, ki si jo lahko pripne uskok Holc na prsi!

Nezgoda. Julijana Rotzbek, žena šolskega sluga, je snažila v Samostanski ulici okna. Pri delu je neprevidno spodrsnila in padla na tlak. Težko si je poškodovala prsni koš ter je bila prepeljana v bolnico. — Delavec mestne občine J. Drev je nakladal traverze. Ena od teh mu je padla na nogo ter mu zlomila stegno. Rešilno društva ga je prepeljalo v bolnico.

V Dravi utonil. Včeraj je Drava zahtevala med kopalci prvo žrtev. V Studenčih se je kopal s svojo družino strojvodja Pukljavec. Ko je hotel iti po svojo obleko, ki je visela ob bregu, je nenadoma spodrsnil ter padel v motno Dravo. Dasi je bil izboren plavač, se vseeno ni prikazal več na površju, ker ga je najbrž zgrabil krč. Obupana žena je hotela za njim skočiti v Dravo ter so jo komaj še v zadnjem trenutku zadržali. Trupla ponesrečenega strojvodje še do sedaj niso našli. Čez par tednov ga bo Drava naplavila kje pri St. Janžu pod Ptujem.

Nedeljski vlak na progi Maribor—Dravograd-Meža. V dobi od 20. julija do 30. septembra vozi na progi Maribor glavni kolodvor—Dravograd-Meža ob nedeljah in praznikih izletniški vlak št. 1718 z odhodom iz Maribora glavni kolodvor ob 13.35 in prihodom v Dravograd-Meža ob 15.19 ter v nasprotni smeri izletniški vlak št. 1717 z odhodom iz Dravograda-Meže ob 20.21 in prihodom v Maribor glavni kolodvor ob 22.06.

Vodstvo naraščaja naznanja, da se vrši telovadba za Orlič v počitniškem času vsako soboto od pol 4. do pol 5. ure popoldne v telovadnici šole v Cankarjevi ulici.

Nov žepni vozni red, veljaven od 1. junija 1924, je ravnokar izdala tiskarna sv. Cirila v Mariboru in stane komad s poštnino vred 2 din., brez poštnine 1.50 din.

Vajenec se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom. Stanovanje in hrana v hiši. Ponudba na trdiko: V. Krisper, Rogatec. 407

Proda se pritlična hiša z vrtom, Maribor, Koroška cesta 108.

Podzemeljska prostora, prikladna za skladišče ali delavnico, Maribor, Majstrova ulica 6, se data v najem. Vpraša se pri I. hrvatski štedionici. 410

Prazno zemljišče, pripravno za vrt ali pa skladišče, Maribor, Majstrova ulica 6, se da v najem. Vpraša se pri I. hrvatski štedionici. 409

Novost! Roletе za okna iz lesenih šipk, lepota za vsako hišo, čudovito ceno, kakor tudi platnene. Maribor, Rotovski trg 3. Jagodič in Sajko, tapetništvo in mizarstvo. 384

PRIMITE

in izkoristite ugodno priliko, kadar greste v Celje in nakupite si v veletrgovini R. STERMECKI, Celje

SUKNA

in kamgarna za moške, volne za ženske obleke, platna cefira, hlačevine in druge manufakturne robe. Zaloge velikanske. Cene čudovito nizke ter si radi tega ogromno denarja prihranite.

Trgovci engros cene! Cenik zastonj!

Poslovodja

ali tihi družabnik se išče takoj z nekaj kapitalom v trgovino mešanega blaga na deželi. Zelo prometni kraj. Ponudbe pod »Velik zaslužek« na upravnishvo. 408 3—1

Sklopne stole za ležati, pletero pohištvo, nahrbtnike, palice, drobnarijo, parfumerijo, vrvarske izdelke i. t. d. priporoča DRAGO ROSINA, Maribor, Vetrinjska ulica 26.

Medičarski vajenec z dveletnim tečajem išče mojstra, da se zamore naprej učiti. Alois Zajelšnik, Prežigal št. 3, Konjice. 389 2—1

Posestvo, 24 oralov v lepem kraju, 10 minut od kolodvora Ponikva ob juž. žel., se ugodno proda, ali pa odda v najem za več let. Poizve se pri lastnici Amaliji Šmigovec, Vodnikova ulica 1 v Celju. 404 2—1

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hlače in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinejše vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor Vetrinjska ulica št. 15. 319

SLUGA

se sprejme s 1. avgustom pri Prostovoljni požarni brambli in njenem rešilnem oddelku. Pogoji: Zanesljiv izučen avtomehanič, oženjen, zmožen slovenskega in nemškega jezika. Prošnje z zahtevo plače se naj pošljejo do 25. julija 1924 na komando brambe, Maribor, Koroška c. 12. 402

Zlata jama!

Dalmatinska klet

v večjem mestu Slovenije se proda radi bolezni. Zelo dobičkanosno podjetje, kajti mesečno se iztoči 120—150 hl vina! Potreben kapital okrog 250.000 din. Pojasnila daje: Oglasni in reklamni zavod Fr. Vorsič naslednik, Maribor, Slomškov trg 16.

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vilito, glačevino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter

Maribor, Dravska ulica 13.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovinskimi odpadki in vilitino.

Širite „Stražo“

Okrogel les

smreka hojka od 2 m dolgoti in 20 cm srednje debelosti naprej se kupi. F. Toplak, Polzela. 399 3—1

Enkrat- ni poskus Vas prepriča, da je najboljša zobna krema »ITO«, ----- dobi se povsod. -----

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridelatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunanji po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno iztičejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: in »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Tiskajte sami!

Gestetner-Rotary tiskarski stroj za vsakega!

Brez zlaganja. Brez voščenega papirja.

Zahtevajte, da se Vam brezplačno pokaže!

D. Gestetner Ltd.

Zagreb, Trg na Saimištu broj 1.

Beograd, Zgradba Akademije Nauka. 366 10—1

Denar naložite

naiboljše

pri

naivarnost

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle nekulantneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižico in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.